

МІСЦЕВО-ГОРОДСЬКА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходять два рази тижнево: в четвер'я на 4 ст., під неділю на 8 ст. ||| Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

Духовенство і вибори.

„...Становище духовенства до виборів партій в практиці інакше, як в теорії. Українське гр. католицьке духовенство з малими виїмками зовсім знехтувало лицюючи йому неутральність, бо стануло цілими штурмовими баталіонами по стороні партії УНДО і з великим завзяттям поборює навіть чисто національні партії, а в першу чергу УПП, як найнебезпечнішого противника УНДО. В цілому краю завважуємо, що переважна частина нашого духовенства явно і всякими хитроцями і підступом форсує до виборів скомпромітоване ідеологічно і тактично УНДО, стає тим чином в розріз з масами нашого народу, забуває про обов'язок своєї надпартійности, протегує по селах і містах тільки богати й сильно опортуністичні одиниці, а всім цим тільки замазує само собі дальші перспективи співжиття з народом. Так є. Ці перспективи стають щораз темніші, а зрозуміє це наше духовенство аж після виборчої горячки. Коли духовні рясина вилизуть задимлені і заболочені з окопів партійної боротьби після виборів, тоді побачать зашто, пошто і нащо творили вони штурмові баталіони УНДО“.

Отсе є есенціальний виїмок з довгої статті „політичного органу незалежної думки“ а саме „Ради“ з 19. с. м., ч. 247.

Неможливо є на борзі увійти в проблем засадничої слушности сих виводів, бо цей важкий проблем обіймає цілий ряд питань про відношення душпастиря до свого звання, до громадянства, до партій, до держави і т. д. Вияснення тих питань вимагає років. Сподіємося се помалу й по мірі сил наших виконати.

Тут покищо ствердімо: 1. Що неслухний є погляд „Ради“, немовби духовним „лицювала“ тільки неутральність: вони також горожане і Церква не вимагає від них, щоб були в політичних справах глухі, сліпі і німі.

2. Що ніяких „чисто національних партій“ духовенство не поборює і що в цілім українським народі нема ні одної незалежної та думаючої людини, котра уважалаб „Раду“ органом незалежної думки. А се для того, що ніхто, знаючий наші відносини, не вірить, щоб партія праці з фондів своїх членів, або взагалі з фондів національних (де вони?) могла удержувати аж два органи й вести таку агітацію, яку веде. Коли помиляємось, просимо доказати, що є інакше.

3. Що „укр. гр. кат. духовенство добре і тонко розуміється“ на ворогах Церкви і народу, як слушно пише сам ж „Рада“ в тій же статті. І якраз тому поборює партію праці та її союзників радикалів „правих“ і „лівих“, а особливо партію праці, котра вже берет ся агітувати за якимись „реформами“ в Церкві, бо залежить їй буцімто на „Богослуженнях в народній мові“. Хоч є народня мова в нашій Церкві, нпр. у св. сповіді, але відколи існує партія пра-

ці ще ніхто не бачив провідників тої партії при св. сповіді. Коли помиляємось, то нехай провідники тої партії оповістять свої картки від сповіді в формі світлин, бо се річ сегодня недомага, а „реформаторам Богослужень“ повинно залежати на тім, щоб „народ“ побачив докази їх релігійности.

4. Що годимося з „Радою“ в тім, що булоби зле для Церкви, колиб духовенство як цілість ангажувалося в одній партії УНДО. Але того зла нема. Воно й неможливе. А за поодиноких священників, хочби їх було й багато, котрі ангажуються в якійсь політичній партії, не може відповідати ні „духовенство“, ні Церква, хіба що дана партія поборювалаб Церкву так, як се роблять радикали, або партія праці, в котрій органах знаходимо агітацію за зміною Богослужень.

5. Що в нашій органі, котрий присвячений ідеології католицизму, не булоб місця для виступів проти партії праці (вже тому, що ідеології тої партії праці взагалі неможливо „схопити“ і тому не можна її протиставити нашій ідеології), — якби редактори органів тої партії не поміщували агітації за зміною в Богослуженнях. В тій агітації бачимо на будуче небезпеку хаосу і розбиття в нашій Церкві, головній підвалині культури українського народу. Т. зв. „народня“ мова се річ жива, змінчива і неоднотайна: від Кавказу по Сян і вже від Збруча по Попрад та по Тису є багато говорів. А й т. зв. літературна мова дуже скоро міняється, бо росте. Для того в Богослуженнях кожний культурний катол. нарід задержує таку мову, яка не міняється. Також культурні протестанти, котрі ще не попали в повний хаос, держаться віками старої мови. Тільки люде зовсім дурні (за яких ми не уважаємо пп. редакторів „Ради“), або такі, котрі хочуть викликати хаос в нашій Церкві в цілі розбиття агітують за т. зв. „народною мовою“ в Богослуженнях. Отсе роблять пп. з партії праці на вічач і в пресі. І для того духовенство дуже розумно робить, коли їх заздальгь поборює, заки вони ще поростуть в пір'я.

Просимо присилати нашій Релакції хочби найменші плякатики та відозви в виборчих справах, з кожної місцевости!

Чи Ви вже передумали се?

Наша суспільність скоро може діждатися українського католицького дневника, коли священники і поважні міряне не одинцем, але зорганізованим способом заявлять у ліпших фірмах всіх галицьких міст, що будуть дальше постійно в них купувати, коли ті будуть давати свої постійні річні анонси до „Нової Зорі“. Тоді наш орган буде поставлений на європейську, столичну ступу і передплата його може бути дуже низька. До сего треба тільки Вашої ініціативи й постанови: не змагати до сього одинцем, тільки групами, але змагати витривало.

Куди нам іти?

(Стаття надіслана).

Питання про відносини і вплив византиїства на розвій культури укр. народу взагалі а укр. Церкви зокрема є дуже складне. Розв'язати і висвітлити його не можна в одній, хіба в цілім ряді статей, бо справа ся вимагає глибоких і всесторонніх студій не лише над византиїською культурою, яка є впливом сплвдіння ріжнородних чинників на протязі цілих довгих століть, але також над культурою українського народу, її розвитком і впливом Церкви на її формування. Область ся лежить облогом, майже нерушена рукою укр. дослідників.

Також і між західними ученими не многі займаються византиїським питанням і щойно на початку ХХ століття німецький учений Вальтер Норден по пробував дати вичерпуючий, всесторонній огляд відносин Византії до Риму.

При розгляді питання про вплив византиїства на державні і церковні відносини в державі Володимира і Ярослава кожний мусить ствердити два факти: а) що Византія мала непереможний і майже виключний вплив на формування духової культури на старій Русі і б) що зараз з самого початку мужі, котрі ясніше гляділи в будучність, робили проби, висвободитися зпід виключного впливу византиїства і шукали звязків з Заходом. Поминувши проби навізання црковних зносин з Римом за царювання княгині Ольги, яка в р. 958 післала була послів на двір німецького короля Оттона I. з просьбою прислати місіонарів на Русь, як також за панування Володимира, коли то кількакратно являлися папські послы на дворі Великого Князя а князівські в Римі, про що згадують тодішні літописи і на основі чого можна догадуватися, що Володимир В. перед охрещенням надумувався, в котрий бік звернутися, а по охрещенню бажав зараз висвободитися зпід виключної зависимости від Царгороду і хотів при переведеню будови церковної організації запізнатися з церковними відносинами на Заході, належить згадати ще про слідуєчі факти, а саме: посольство, яке вислав до Риму в р. 1075 перед лихоліттям татарським син Ярослава Мудрого Ізяслав та зносини з Апостольським Престолом кн. Данила, який по всякій імовірности сейчас по ярославській битві ще перед своєю подорожю до Татарів звернувся до римської курії з певними близше незвісними приреченнями в справі церковної унії, чого наслідком було опісля формальне закінчення унії і коронація Данила в р. 1253.

Правда, що в повисших випадках грали визначну ролу політичні моменти, однак не можна тут виключати цілком ділання також і чинників релігійних.

В обох випадках не прийшло однак до навізання трівкої злуки з Римом, так само як не остоялася на Русі пізніше унія, проголошена Митрополитом Ізи-

дором в р. 1440, бо византийські впливи не допустили до того.

А тимчасом византийська культура, хоч в X. віці стояла ще дуже високо, не була вже ані культурною за доби Августа, ні тою простою і чистою, що віє з евангелія, але дивно мішаниною давніх традицій Греції і Риму і евангелія з цезаризмом Сходу і не мала сили, щоби увійти в глибину душі народу. Тому не дала укр. народови того, що міг дати йому Захід.

Церква византийська, обезсилена ересями, заклепалася по соборі Трулянським (692 р.) шораз більше у зверхнім обрядовім формалізмі, видвинула неістотні ріжниці на полі літургічнім і церковній дисципліні, що заістнували буди з бігом часу між Сходом і Заходом, на першій плян, надала їм значіння догми і в своїм суперництві з західною Церквою довела до схизми, яка знов спричинила повільне замирання внутрішнього релігійного життя, що колись так живо било на Сході за часів великих Вітців Церкви, коли то Схід і Захід думали ще одна віра одушевляла ті самі релігійні ідеали і традиції і коли Східна Церква приймала до своїх календарів і почитала Святих, що жили і працювали на Заході і на відворот.

І коли Церква Західна, мимо часового занепаду в хаотичнім X. столітті і роздору у своїм нутрі в XIV і XV. ст., на протязі середовища викінчувала свою внутрішню організацію й у затяжній нерівній боротьбі з імперіалізмом царів німецьких уфундувала свою незалежність та старалася відповідно до потреб часу при помочи нових монаших чинів, зокрема через оснування третього чина св. Франциска і Домініка, розвіи культу Евхаристійного і ріжних релігійних брацтв розбудити релігійне життя в широких масах вірних і утримати його на відповідній висоті, Схід залягла духова темрява, а царгородські патріархи, що бажали супроти Риму стати панамі Сходу, були понижені через абсолютизм византийських імператорів й опися турецьких султанів — дійсних панів східної Церкви.

Величезному розвою богословських наук в Західній Церкві, Східна Церква не лише не могла протиставити нічого, але навпаки ще й сама підпала під владу сект протестантських, зокрема кальвінізму, якого блуди вкралися до катехізмів Східної Церкви. А про працю місіюну, яка по всі віки остане гордою і окрасою католицької Церкви, не-

ма що й говорити. Її й сліду не можна подібати на Сході в середовищі. Тут на кождім кроці застій і упадок. Всі жерела релігійного життя висхли. А за се розпашилося упередження і ненависть до всього, що західне, підсичувана темним духовенством, яке, не могучи дотримувати кроку духовенству західному, поширювало між масами погляд, що Церква Західна відступила від правдивої віри. І тому темні маси воліли опісля бачити в Царгороді мечет турецький, ніж злучитися у вірі з Римом.

І чи не е се для нас нещастям, що наша Церква в тих часах була у вісім зависима від византийської Церкви, як дочка, що з повним довір'єм йде за радою матери? І тому не дивно, що й нашу Церкву по короткім часі розвіту за часів Володимира і Ярослава по лихоліттю татарським залягла темрява, бо не було жерела обнови, не було живих взорів до наслідування. Лишився нам лише гарний обряд богослужень і старинні літургії без внутрішньої сили. А нарід остав без знання правд релігійних, бо не було кому научити, прилаг цілою душею до зверхного обряду, який став для него всім, а рівночасно з релігійного невіжества попав в грубу забобонність.

А коли для ратовання нашої Церкви і віри в укр. народі ліпші з наших Владик — як Митрополит М. Рагоза, Єпископи Терлецький і Потій — не з політичних мотивів, заключили в Берестю вр. 1596 унію з Римом, тоді принцип цезаропапизму, оддичений в спадщині по Византії, який ще по нинішній день у нас покутує, спричинив, що непокликані світські люди вмшались до справ церковних і з зайлостю, гідною ліпшої справи, підняли боротьбу з ділом наших Владик і в злуці з протестантами і явними ворогами народу розбудили у темних мас і духовенства таку ненависть до римської Церкви й унії, що лише мученичий смерті св. Йосафата треба завдячити, що унія могла з трудом остаятись.

Злука нашої Церкви з Римом видала сейчас овочі. Віджив чин св. Василя і почав по взорам католицького монашества працю місіюну в цілі релігійного 'освідомлення народу. При монастирях повстали школи для образования монахів і світського кліру. Життя релігійне почало будитися. А наші Владики зіхалися в 125 літ по заключенню унії до Замостя, щоби з одної сторони усунути невідповідне черв схизму впроваджене справованне св. Таїна, а з другої сторони до розбудженого вже релігійного життя

примінити нові обрядові форми (впроваджено читані Служби Божі більше число віктарів по церквах, культ Евхаристійний, частітйє св. Причастіє, нові празники), що вороги унії назвали „лятинизацією“, як також оперти організацію Церкви на ухвалях Тридентського Собору. (К. б.)

Справа евакуації Надренщини.

(М'яжнародна дипломатія не знає, чому Штреземан порушив ту справу тепер.)

Недавня промова німецького міністра загр. справ Штреземана, в котрій він м. ин. енергічно заявив про konieczність евакуації Надренщини, викликала особливо в заграничній пресі ріжні толки і здогади. Чому саме порушив цю справу Штреземан тепер, перед надходячими виборами?

„Daily Telegraph“ так пояснює мотиви цієї промови: Недавно приїхав до Парижа б. канцлер Вірт, провідник лівого крила партії Католи. Центрум разом з іншим членом райстаду, гр. Кохом. Оба відбули там ряд конференцій, особливо з провідниками лівих партій. Німці зі здивуванням запитали, що майже всі радикали й соціалісти бажують цілковитої евакуації Надренщини і то перед речницями, визначеними договорами (1930 для області Кобленції, 1935 для обл. Моугунції), одначе ставлять умовину, щоб Надренщина була демілітаризована і щоб стояла під контролею міжнародної комісії. Вірт і його товариш даремне намагалися переконати французьких „лівих“ про безвизначність того домагання, на котре не згодився ніякий німецький уряд. Вернувши до Берліна, Вірт негайно повідомив Штреземана про свої париські розмови. Штреземан рішив отже заявити Франції, що ані він, ані жаден інший німецький державний муж не згодився на інтерес, котрий пропонує французька лівиця. І тому в так ріжкий спосіб поставив домагання Надренщини. „Легко зрозуміти—кінчить „Дейли Телеграф“—сиду почування, виражене в тій рішучій заяві й узяти собі, що цілий нарід має мабуть те саме почування. Та важче зрозуміти, що міністр загр. справ Німеччини вважав потрібним тепер ужити так нагального тону для відкинення предложения, котрого ніколи не ставлено офіційно в імені Франції і котрого нинішній французький уряд ніколи не ставивби“.

ОГЛЯД ЧАСОПИСІВ

„УКР.НИВА“, що виходить у Варшаві, найбільшим ворогом України й У. Н. Р. уважає УНДО. Про 18-ку пише як про „жидівсько-ундівську хрунїяду“. П. з. „УНДО уневажнено“ пише в ч. 99., що одну лісту УНДО „уневажнено тому, що кандидати на чоловік місяця мали кримінальне минуле“ і що одного з них „присуджено умовно (шкода, що лиш умовно! — Ред.) до в'язниці за те, що в одній жінки витратив немовляток“.

Річ ясна, що УНДО має обовязок, записати редакцію „Укр. Ниви“, щоб доказала хто саме „витрачує немовляток“, бо інакше політ. атмосфера прочистити не можна. В цім самім числі „Української Ниви“, напечатано, що наша княгиня Ольга, бабка Володимира Вел., „походила, як відомо, з українського селянського роду“... Чи з того самого роду, що редактор „Укр. Ниви“, п. Певний не сказано. Читачі певно сподівалися, що по згаданій вище „новинці“ буде і се сказано.

„Укр. Нива“ виходить на гарнім, біленькім, невиннім папері, великим форматом. Яко добре „для неньки України“ сталося, що хтось не витратив немовлятками тих УНР-івців, котрі так пречесно „боронять“ тепер наш „бідний нарід“ у Варшаві... А що наддніпрянські емігранти тяжко бідують сему УНР. не винно: зате що бідують мають прегарну газету на добрім папері, печатану двома кольорами. Гарні молодці ті УНР-івці, може ні?

Як пише черновецька „Боротьба“? Перед нами 5 чисел чернов. органу укр. соц. дем. за сей рік. І-е зачинається так: „Під страшним гнетом, насильством, зверхством і сваволею буржуазії докінчили працюючі маси старий 1927 рік“... Так ціле число. В чч. 2—3 початок такий: „Вже найвищий час, щоб ліберальну, дику й криваву владу розігнати, лібер. олігархію поставити перед народній суд, а маєтки олігархів, видушені з поту і крові працюючих та загарбані або вкрадені народови, їм забрати...“ Таке зробити, до цього пруть відносини... тай міжнародне положення Румунії“ і т. п. Далі знаходимо: „Знов (!) трохи про попа“ з такими квіточками: „Про уніятського попа Волянського дістали ми вже дописи... Як варіят, як я пняний у захристі бив себе в груди, або як йому сказала“... і т. д. Глухий допис від початку до кінця. А ред.

укр. органу с.-д. додає до нього, що „ліп не має іншої роботи, як шкіру дерти і з болотом мішати“... Чудова льогіка наших с.-д. е у статті „Стабілізація лева“ в ч. 4. з 22. І. Наперед пише якийсь „учитель народа“, що ром. уряд ледви чи дістане позичку для стабілізації гроша. „Але ми припустім, каже, що Ромуля дістане позичку й стабілізує свого лева. Питаємось: Чи зміниться нужда? Нема сумніву, що стабілізація гроша конечна. Але стабілізація є новим тягарем на плечі працюючих... Ні! Працюючим уже досить! Працюючі рішучо не годяться на позичку (значить не годяться на конечну і для них річ... Ред. „Н. З.“). Тому ставай коніч в ряди пролет. партії!“ і т. д.

Всі ті числа несконфісовані і संबідно дійшли до Львова наперед румунською, потому польською почтою. Кожда думаюча людина перечитавши се, запитає: Чи так виглядає „брак“ свободи слова на Буковині, про який ревуєть укр. анархісти, що попричіпали собі назви всяких партій? Чи в Англії або Америці е більша свобода слова? Ромуний уряд потребує тільки переказати записаними чужими горожанами такі дурні реви наших анархістів і показати в „Союзі Народів“, яку свободу дає їм. Тай на тій основі буде твердити, що всякі скарги українського народа таксамо неоправдані, як скарги на брак свободи словом! А треба знати, що гнет над укр. народом в Румунії тяжший ніж у Польщі. І це треба знати, що тяжкий гнет навіть над укр. культурою в Польщі признають навіть деякі Поляки (гл. 13. ч. „Н. З.“, де наведений оден такий поль.

ВСЕЧЕСНІЙШІ ОТЦІ
можуть самі сидати собі
РАДІО-АПАРАТИ
купуючи частини і поучення
у фірми
ЛЕВ АПОСЛЬ і С-ка
Львів, Леґіонів 1 і 3.
Полекші в сплатах.

ський голос). Кождому ясно, що укр. „ліви“ божевільні такими писаннями, як в „Боротьбі“, дають румунським гнобителям найлучше покриття для гнету перед чужим світом. Неоден культурний чужинець, коли йому Ромуни предложать витяг з такої „Боротьби“, навіть коли знати-ме про гнет, скаже: „Га, гнет там е, алеж божевільних людей, котрі самі не знають, чого хочуть, як видно пр. зі статті про валюту, треба держати в залізних кафтанах безчестства“.

Взірець писання тих божевільних про духовенство наводимо в сих выривках без пояснення, бо часто божевілья на тлі ненависти до Церкви і всіх, що при Церкві служать, буває таке виражене, що видно його вже на перший погляд.

У львівськїм „Слові Польськїм“ ч. 52 з 22. П. е новинка п. з. „Пакт баптистів з гушнівцями“: „Довідуємось з віродостойного жерела, що релігійна секта славетного авантюрика з Домбровського басейну — Гушні, має введовіти получитися з баптистами на терені Волиня для спільної акції. Головний осідок баптистів на Волині — се Ковель. Видко люде в домбровському басейні вже помудрили і не даються дальше отумановати, коли Гушно думає получитися з баптистами, щоби свою „віру“ ширити на Волині. Розказують також і те, що має тут повстати спільний бльок всіх споріднених сект для однозгідних выступів. Для інформації треба додати, що недавно прилучився Гушно до православя, створюючи польську православу парохію, але завівся в своїх спованнях на єпископську мітру і нині чужаль до митрополита Діонізія“ (в.)

КУПОНИ НА СУКНІ БЛЮЗКИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ ХУСТИНКИ ДО НОСА ПЛЕДИ
порукас
фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ!
86 10-15

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 26. II. 1928.

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА
ЖІНКА ХАЛІФА Й ПАДИЩАХА СУЛЕЙМАНА ВЕЛИКОГО, ЗАВОЙОВНИКА І ЗАКОНОДАВЦЯ.

Українська історична повість з 16. століття.

Вона взяла Настуню за руку, попровадила до одної з шаф, подивилася на Настуню раз і другий і почала вибирати з шафи якісь одяги, даючи їх держати Настуні. Вибравши, крикнула на одну зі служниць і сказала до неї кілька слів. Та повела Настуню рядом напів темних, подібних до себе, кімнат. Настуня несла річи, дотумуючись, що вони призначені для неї. Дорогою спробувала в пальцях матерії. Була досить добра.

Нарешті стала перед одною з кімнат, відки через напівотворені двері бухала пара.

— „Купіль“, подумала Настуня й усміхнулася. Не купалася від часу, як попала в татарські руки.

В купальні оживилася і прийшла до себе. Вернув їй давний гумор. Купалася довго, аж поки якась стара служниця не дала їй знаку, що час уже одгати. Вона помогла Настуні розчесати її золотисте волосся й одягнутися. Скінчивши роботу, попровадила її перед якесь надломане зеркало, що стояло в кутку сусідної кімнати і пляснула язиком. Настуня глянула в зеркало: була майже задоволена собою і своїм одягом.

Стара попровадила її знов тими самими напівтемними кімнатами, несучи старі річи Настусі. В кімнаті де стояли одяги, віддала її в руки керовниці і пішла. Та докладно оглянула Настуню від голови до стіп і щось поправляла на ній.

Настуня змиркувала, що тепер запровадять її до когось, хто рішатиме про її долю. Дотумувалася, чому вже тепер мабуть Ібрагім і Вірменин хочуть зараз вертати або мають якісь інші діла. Розуміла що вона остане тут, у сім будинку, тільки не могла догадатися, до чого її призначать.

Керовниця шатні заклікала одну зі слуг і сказала щось до неї. Та попровадила Настуню довгими коридорами до кімнати, перед дверми якої стояли посылні. Сказала щось одному з них. Він вступив до середини і за хвилину вийшов Вірменин. Служниця вказала йому Настуню.

Вірменин подався: не пізнав її в новім одязі. Потому взяв її за руку і впровадив до кімнати.

Була це велика, гарна, саля, з колірними венецькими шибамі у вікнах. Долівка її вистелена була матами. Перед віком стояв стіл, на нім оправлені в шкіру книги й два триарменні свічки. Перед столом сидів на подуці Ібрагім а біля нього старий уже мушина, сухий, середнього росту брутень, мабуть старший брат того, що записував у першій кімнаті, бо були дуже подібні.

Ібрагім, побачивши Настуню, встав і підійшов до неї з очевидним задоволенем придивляючись, як вона покращала в новім одязі. Взяв її за руку і попровадив аж до господаря кімнати, що вдвився в неї.

Настуня мимохіть склонила голову. Ібрагім весь час говорив, Вірменин притакував йому. Хоч Настуня на думку, що зараз піchnуть її знов оглядати, вже змішалася, одначе запримітила, що тепер уже не тільки Ібрагім але й Вірменин говорять те саме, а господар кімнати мовчить.

Оба її „опікуни“ почали рівночасно оглядати її. Вона так змішалася, що кров почула аж в очах. Коли наступив вплив крові, запримітила, що господар кімнати оглядає її зовсім такими самими очима, як її батько коня, який йому сподобався.

Сей спомин оживив її й вона усміхнулася сама до себе. Господар кімнати сказав щось. Оглядини були скінчені і то хорисно для неї, бо оба її дотеперішні опікуни були очевидно задоволені. Господар кімнати підійшов до одної з шаф, виняв відтам якусь шарфу червоної краски і заложив її сам на рамя Настуні.

Ібрагім і Вірменин попращалися з ним, взяли з собою Настуню і повели до зовсім иншого крила будинку. Перейшли з нею два великі подвіря й огорог, у якім були дерева. Потому впровадили її в новий будинок і передали в руки иншої керовниці. Попращали рухом руки і пішли.

III.

Настуня знайшлася у великій кімнаті, де було багато молодих невільниць. Вони зараз обскочили її ріжними мовами почали питати, хто вона, з якого краю, коли і як попала в полон.

Були між ними і бранки з української землі. Настуня зараз присусідилася до них.

Побачивши своїх, повеселішала й оповідала майже радісно. Тут відчула близькість людей уроджених на однім шматку землі, де сонце таксамо світить.

— „Ти така весела!“ — сказала з подивом одна з її нових товаришок недолі.

— „А чому не має бути весела?“ відповіла друга. „Атже піде до школи, а за той час може родичі довідаються, де вона й викуплять її“.

— „До якої школи?“ запитала Настуня.

— „То ти не знаєш? Ми тобі скажемо“, поспіалося зі всіх боків. А одна з них, що мала на руці таку як Настуня червону шарфу, тільки вже старанно пришиту, почала так: — Отся червона лента значить, що тебе зараз не продадуть...

— „Ой чому ні!“ перервала друга. „Або не продали то-му тиждень одної з нас, хоч мала червоний знак?“

— „Ее, ту сподобав собі якийсь великий пан і дав більші гроші!“

— „Також і її може хтось сподобати собі“.

— „Еее, за тою вже шукав! А сих, що призначені до школи, показують тільки дуже богатим купцям і то рідко“.

— „Але скажіть уже раз, до якої школи піду“, просила Настуня.

— „Властиво, то ми всі в школі і то в якій школі! Треба слухати й учитись, бо буть. Ах, як буть! Онде лежить на своїй лежанці Ляшка зпід Львова, побита за непослух так, що ні сісти, ні лежати не може“.

Настуня глянула в той бік, де їй показали хору. На долівці лежала боком у кутку на лежанці молода дівчина, й не рухалася. Настуня підійшла до неї зі спочуттям. Всі разом з нею звернулися в той бік і обступили хору.

— Лежача болісно усміхнулася і сказала до Настуні:

— „Тут буть дуже болючо, але нешкідливо — батогами по обвтім тілі“.

— Втім увійшла керовниця, а за нею внесли обід.

Почався рух. Всі сідали на своїх місцях. Тільки хорій подали харч. Настуні також призначено її місце.

По обіді, який був дуже ситий, бранки почали пращати з Настунєю, кажучи:

— „Кожда з нас мусить іти до своєї роботи. Вечером оповімо тобі все. А ти покищо поговори собі з хорою, бо тебе ще сьогодні не заберуть до школи“.

Коли всі опустили кімнату, Настуня присіла до хорої й запитала її лагідно, відколи вона в полоні.

(Дальше буде).

Дентист **Б. ЛЬОКЕР**

у **СТАНИСЛАВОВІ,**

вул. Собеського 14, партер.

Спеціальність: Корони білі і штучні зуби американською системою. Ціни приступні. Услуга догідні.

33 14—?

ДО ПИСИ.

ЯЗЛОВЕЦЬ. (Чи се можливе? В ч. 20. „Ради“ з 19. II. на стор. 4. прочитали ми тут допис, з якого виходить, що о. Іван Проскурницький з Новосілки язл. се член очевидно большевиської Партії Праці, котра тільки прикривається укр. нацією, але в кожнім числі хвалить „радянців“ і нема ні одного числа тої газети, котру тут даром ширять агітатори як огонь, щоб не було доброї згадки про большевиків. Прочитали ми тай оден другому зі здивування передасмо. Але рада в раду рішити, що о. Іван Проскурницького через газету, бо таки трудно повірити, щоб вістка ся правдою була. Занитуємо отже в „Новій Зорі“, чи се можливе і чи не вважає о. Проскурницький, коли се неправда, що треба спростувати в ред. „Ради“, щоб згіршення не ширлося, бо велике баламутство роблять агітатори тої Партії Праці тим, що вони — мовляв — церкви не хочуть знищити, але що на Україні всьо добре, а тамже церкву таки нищать і се оповідають люди, що відтам утікають. На сам кінець просимо і Світаду Редакцію „Н. Зорі“, щоби написала чи се можливе? Оден за кількох.

(Відповідь Редакції: Не знаємо).

ПЕРЕМІЩЕННЯ. (Відомі про „дзесобендне століття“!) Дня 12. II. м. відбувся в салі Дівочого Інституту відіт п. Я. Цурковського п. з. „Шляхами українського дзесобенду“.

Прелегент заявив себе — поетом „нової школи“, що „перейшла“ в душі революцію і окулила „дайдани назадняцтва“ а своїм завданням (це після нього має бути завданням поета *вазаяі*) уважав подавати загалови „завсе щось нового“ та „по-

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

„Польська“ унія. (КАП). Підляський єпископ Пшездєцький ерегує 1. березня парохію східно-словянського обряду при філіяльнім костелі св. Пракседі в Докудові. До нової парохії належатиме майже цілий більський деканат (Біла на Підл.). — Справу ту сподіємось окремо обговорити, але не зараз.

Новий польський монастир. (КАП). В польській парохії Мільвоке в Америці винічено величавий монастир св. Яна Кантога для сестер-учительок. (У Полькві за океаном нові монастирі, у наших нові сварки й секти, про що маємо багато вістей. — Ред.)

„Релігійний конгрес“ в Токио. (КАП). Товариство „Шукіо Конвакай“ в Токио, до якого належать християне, буддисти і шінтоїсти, скликає в травні ц. р. „Релігійний конгрес“ в столиці Японії. Ціль: обговорити успішніші методи боротьби з нинішнім матеріалізмом та змисловістю. Цікаве, що 15 літ тому не допустили до подібного зїзду нетолерантні буддисти; тепер вони не противляться. Католиків церква учасни в сьому конгресі не возьме.

вести його на „нові“ шляхи. „Наше століття дзесобендне“, каже живемо під знаком дзесобенду — кляче до молоді (на старших „махнув рукою“), звиваючи її, щоби старому поколінню виповіла безпощадну борбу!.. Пізніше однак — жаліє старих і радить „лишити їх“, щоби сповнили „ролю сухого бадилля“ серед зелені молодого цвітника.. Різно осуджує „старокавалерський погляд“ про абсолютну правду, добро і красу. Зате догматизує з притиском власні... „колективістичні категорії“. Ще найбільше симпатії має для рос. інтернаціоналу, хоч на иншому місці висше ставить ідею націоналізму.. В своїй хорій уяві бачить якийсь „дансінг під Термопілами Європи“, а щоби чимсьорше до него дістатись, сідая на станції „Назадництво“ в поспішній поїзд.. По правді, сів на стару, зїзджену коняку, що й на імя „анархія“ й оперезавшись мотузком фантаста, та поганяючи батяжком пустомельства, тисне що сили в безвістія руїни.

Азія висилає місіонарів до Європи. (КАП). В опублікованих недавно в Шангаю актах паназійської конференції, що відбулася в листопаді м. р., є така резолюція: „Азія, колиска релігії, руководячися гуманітарними зглядями, повинна вислати своїх місіонарів до Європи, Америки, Африки й Австралії, щоби нанертати народи“. Інші резолюції домагаються піднесення Азії під політичним, соціальним і економічним оглядом до рівня інших континентів. В 1928 р. відбудеться черговий паназійський конгрес у Кабулі.

УМСА (Християнський Союз Молоді). — Це організація з гуманітарними цілями, але протестанська. Останніми часами основано її при Укр. Госп. Академії в Подєбрадах, де студіює наша емігрантська молодь. Зараз після основання цієї організації виголосив уні голова чехослов. національної Церкви відіт на тему „Студентство та християнська ідея“. Наш кореспондент відіт вражіння, що прелегентові більше йшло про пропаганду протестантизму ніж про справу практичної християнської добродійности.

„Розправившись“ з усіма дотеперішніми мистецтвми й т. д., дзесобендний поет звиває на закінчення: „Скіньюм кайдани назадняцтва, кіньюм *душу під ноги* тим, що кули революції!“... У цьому закінчуєся *мабуть* провідна гадка чи тенденція цілого відітчу.

Слухачів було не багато, який десяток старших і вдруге стільки молоді. Кождий насторожив уха, стараючись серед хаосу фраз відкрити провідну думку прелегента. Приходило це дуже тяжко всім, бо чудернацька термінологія, повіль чужих слів і незвичайно довгі речення робили відітч нестраним.

Одинока реальна користь і вразом-реклама для нових дзесобендних напрямків лишлася у формі приповідок у Перемішлі: „Сходиш на шляхи нового дзесобенду“, „думавш категоріями дзесобендного поета“ — кажуть тепер у Перемішлі, коли хто стріляє дурниці або недоладно говорить.

о. Петро Голіський.

уже 1244-го р. в Італії, то він покинув Русь не перед скликанєм Собору, і значить, що він пустився в таку далеку дорогу не тому, щоби узяти участь у Соборі, аніне початково в иншій намірі, а про Собор довідався щотільки вже на Заході.

Ось так у центрі тогочасного католицького світа знайшовся чужинець з далекої землі, виключуючи своєю появою, своєю мовою і своїми оповіданнями загальний інтерес. — Він скоро здобув загальне довіре до своєї особи. Очевидець, той що за ним писав Маттеї Парисський, трьома словами виставив йому як найкраще свідочтво: муж чесний *honestus*, інтелегентний *spiritualis* і віростойний *fidedignus*. Таке вражіння викликав архієп. Петро в Італії, й воно, як знаємо, не змінилося в Люні. Вікніці, пригадуємо, до такого самого корисного висновку про його особу доходимо з розбору його оповіданя про Татар.

Та ідім далше за тогочасними свідочтвами. Оба жерела згідно говорять, що Петро прибув з Руси (de Russia, Ruthenus). Значить він не був владикою яких Русинів поза межами Руси (так прм. думав Дашкевич), навіть хочби такі Русини тогді могли мати церковну виспу організацію (а се річ цілком виключена); значить одже, Петро походив з одинокої знаної тогді Руси, політичної а не етнографічної або колоніальної. Згадка про мови в буртонській хроніці не позваляє теж сумніватись, що архієпископ був і з роду Русином, а не Греком, як так багато висших духовних на передмонгольській Руси. Його грецько-сло-

вянський обряд також безсумнівний, як се виходить із згадки про різні нашого владика. — Хоч старих мов він не знав (а може тільки не знав їх настілько добре, щоби ними говорити), його теологічна освіта показався солідною. Повстали з сього приводу сумніви розвинули скоро: окремий лист під доглядом св. Отця поручив його як найліпше (peroptime). Все те вкупі основно розвивав всімі підозріння що впродси в головах деяких дослідників, бундіто Петро присвоював собі, чи там що йому приписувано, инший характер, ніж той що його мав в дійсності. Такі підозріння на мають найменшої наукової основи: диктує їх саме тільки конфесійно-політичне упередженє. Зокрема легководушна інсинуація Дашкевича, що мовляв Петро то якийсь міжнародний авантюрист, не додає ученої чести своїмю авторові.

Щодо місця в Руси, де Петро був архієпископом, то у Париса сказано, що Татаре прогнали владика не тільки з його архієпископської столиці, а й із його країни. Звідси той логічний висновок, що Петро не походив з таких земель старої Руси, куди Татаре або цілком не доходили (прим. з В. Новгороду), ані з таких, де національна князя влада удержалася і по татарськїм наїзді і де Татаре напевно не вміпувалися до церковних справ (як прим. в державі Данила галицького, або Ярославла суздальського). Щобільше, вислів хроніки про вигнанє Петра з батьківщини (*ipso ab ipso regno*) можна розуміти тільки одним способом: що той прогнаний Татарами архієпископ після того нігде в Руси не міг знайти пристановища, а не лише в якій одній княжій волості.

Д. б.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

783 жалоб у найвищому суді. До найвищого суду в Варшаві вплинуло до 21. II. м. 783 жалоб у справі вневажненя виборчих лист. Скількість жалоб у порівнянні з р. 1922 зросла вдвое.

Арештування українських кандидатів. В Бучачі арештували повітового організатора УНДО-ня інж. А. Короля, в Підгайнях удруге канд. УНДО-ня з 54 округа Ол. Яворського, в Камінці Стр. канд. о. д-ра Пеліха а. Цего „за розбиття віча“ УНС-а.

Радянське посольство в Варшаві розіслало польським часописам таке спростованя: Супроти появи в польській пресі інформації, немовби прийшло д. згоди щодо перенесення торг. переговорів між СРСР. і Польщею до Варшави і що тому треба чекати приїзду рад. делегації до Польщі — пресове бюро посольства уповажненє заявити, що повисші інформації не згідні з дійсностію. На це урядова „Епока“ звертє увагу, що рад. посольство не має права розсілати своїх комунікатів безосредно до преси в Польщі. В пол. міністерстві загр. справ не знають про ніяке посольське „пресове бюро“.

Зїзд старостів. Незабаром в осідках воевідств відбудуться зїзди старостів під проводом воевідів. Старости дістануть інструкції щодо видавання заповіджень у днях виборів.

Велитенський політичний процес 23. II. м. почався в Вильні один з найбільших політичних процесів від часу істнування Польщі проти білоруської „Громади“. Число обжалованих доходить до монструальної цифри. Між ними є б. послі Тарашкевич, Мятла, Рак-Міхайловський та інші. Поза точками, що відносяться до заміту веденя шагунства, розправа буде явна. Процес потриває мабуть до травня, з 12 днівнюю перервою в часі виборів.

НІМЕЧЧИНА. Зїзд Штреземана з міністром Тітулеском. На Рівіері відбулися дві зустрічі мін. Штреземана з ром. мін. загр. справ Тітулеску. Потому заявив Тітулеску, що розмови були сердечні. Оба передискутували всі питання ромунсько-німецьких взаємин. Ці розмови доведуть мабуть у Берліні до закінчення остаточних договорів.

Німеччина й Литва. До Берліна прибув Карвельс, литовський міністер фінансів у першому Вальдемарасовому кабінеті. Він має перевести справу граничної комунікації між Литвою й Німеччиною. У цій справі заключено що передітм в Берліні ряд умов.

АНГЛІЯ. Криваві бійки в англіканській церкві. Спір за новий требник загострився. У місцевості Вварнвен прийшло до бійки в церкві в часі богослуження так, що проповідник мусів припинити проповідь. Коли він вийшов перед церкву, юрба з 5000 людей напала його камінням. Аж сильний відділ поліції з трудом розігнав товпу гумовими палицями. (Отсе наслідки „засади“, що мовляв „народ має рішати про церковні справи“). Такі криваві бійки виключні колись і в нас ті, що вже тепер зачинають проповідувати „конечність“ заведення в Богослуженнях т. зв. народної мови, хоч самі на ніякі Богослуження не ходять, як нпр. пр. Редактори організації праці, котрі покищо „пускають“ дописи про „конечність“ реформи в церкві.

ІТАЛІЯ. Новий виборчий закон. По затвердженю радою міністрів новому законові означено скількість депутатів на 400. Синдикати та культурні й добродійні товариства предкладають

800 кандидатів. Із цієї лісти фашистська велика рада вибере 400, та вона має право класти на лісту й нові назвища. Готову лісту 400 кандидатів піддадуть під голосування виборців. Виборці мають тільки право притакнути або заперечити. Ліста проходить у цілости, коли здобуде половину голосів виборців, котрі голосували. Право виборче мають уже молоді 18 літ, коли поженені й мають дітей (на полудні се вік повного дозріття).

ЕСПАНИЯ. Плебїсцит ген. Прімо де Рівєри. В анкеті дневника АІС у справі організації держави ген. Прімо де Рівєра заявив за плебїсцитом. Як спосіб висондування загальної оїнії вважає він вибори до міських і окружних рад. Будучий лад повинен опиратися на дисципліні з одною тільки парламентарною палатою. Цей лад повинен бути справжнім висловом оїнії краю.

ЯПОНИЯ. Выбори. При останніх виборах до парламенту урядові партії осягнули повну побіду, бо здобули 228 мандатів. Опозиція здобула 214 мандатів. Соціалістична робітницька партія 5 мандатів.

КИТАЙ. Південний Китай проти комунізму. Генерал Чан Кай Шек обняв команду над південною армією. У відозві зверненій до населення Нанкіну заповідає безоглядні репресії проти комуністів й обіщє особисто вести похід проти Північного Китаю.

Козача еміграція.

(Від власного кореспондента).

Подєбради, в лютім 1928.

Еміграція донських, кубанських і терських козаків є досить численна. Основні маси козачої еміграції склупчені на Балканах, у Франції та в Чехословаччині, де студіює чи покінчило студію багато соток молодіої козачої інтелігенції. Тут найбільше розвинено й громадсько-політичне життя. Більша частина козаків, а ровною їх керуючі чинники, хоч і творить свої краєві чи станові організації — є під впливом російської державної ідеології — особливо торкається це Донців та Терців. Атамани козачих військ, Донський — ген. Богавський, Кубанський — ген. Науменко, Терський — ген. Ядовенко є звязані з вел. князем. Ник. Николаєвичем. Певна частина кубанців-українців іде в контакті з українською еміграцією, але ще не має виробленої та єдиної політичної ідеології та програми. Друга частина козаків є під впливом російських демократично-федералістичних течій та творить Козачий Сільсько-Госп. Союз в Празі. Останні часи принесли нові явища — народження самостійницької групи серед Донців, яка стремить до державного Союзу з Україною на заході та до створення в майбутньому Козачої Держави із території південного сходу б. Росії. Ядром має бути Державна Унія Дону та Кубані. Ця течія видає журнал „Вольне Козачество“ двома мовами: російською та українською, гуртує переважно молоду донську інтелігенцію і є переслікута виразно протиросійськими настроями. Групу, що започатковала цей напрям, репрезентують: ген. шт. ген. Бикадоров (Дон), п. Фролов (Дон, б. полк. Укр. Армії), інж. Білий (Кубань), д-р інж. Федоров (Кубань). О скільки відомо, група ця веде широку організаційну роботу, звязану з планами уряду УНР.

О. В.

Михайло Хамула

Львів, площа Трибунальська 1.

тел. 42-84

поручає великий вибір

КИЛИМІВ ГЛИНЯНСЬКИХ

74 Уважайте на адресу! 10-10

Політичний процес 17-ки

20-го дня розправи адв. Старосольський заявив, що появивлося багато вістей про погрози на адресу оборонців, урядовців, свідків і суддів прис., котрі заангажовані в сій розправі. Ті погрози се акти свідомої провокації. Колиб була хоч тинь підозріння, що ті провокації походять з укр. суспільности, то всі оборонці зложилиб оборону.

Предсідатель ствердів, що трибуналови до сєї пори ще не грозили, але на внесок оборони в справі погроз буде запитана поліція.

21-ий і 22-ий дні розправи минули на читанню актів.

Розправа триває далі.

Вияснення п. М. Таранька.

(В справі виборів).

На допис з Войнилова, поміщений в 11 ч. „Нової Зорі“, дав п. М. Таранько нашій Редакції усно вияснення слідуючого змісту: „Я ніколи не вислав ніяких листів про підпірання учителів-кандидатів з поодиноких партій. Зате відповідно до ухвал „Комітету для підпірання учит. кандидатур“ з сїчня с. р. підписав я як директор учит. організації лист, висланий до всіх мужів довіря учит. орг. в справі ухваленної збірки на виборчий фонд. Відітс того листа вручаю (печатанюю його нисше — Ред.). Написав той лист голова „Комітету“ уч. Августин Домбровський. Я підписав його як директор організації. Як зі змісту листа слідує, звиває він до збірок на учит. кандидатів без огляду на те, до якої партії давній учитель належить. Коли є люди, котрі кажуть, що бачили инакші мої листи у виборчій справі, нехай мене повідомлять про се, а я удамас на судову дорогу протитих, що сфальшували листи, бо я инакших листів як залученей тут не писав“.

ВП. Товариші і Товаришкні!

Кандидатські листи майже у всіх виборчих округах утаєнені. Около 8 учителів кандидатє на листах ріжних партій. З того 4 кандидатів Великановича, Коваля, Зубрея і Василяшина мусить фінансувати Комітет для попірання учительських кандидатур. Успіх, або неуспіх наших учительських кандидатів буде залежати в значній мірі від фінансової сили, від фінансових засобів Комітету. На жаль велика більшість Товаришів-ок не доповнида не своїх фінансових зобовязань на виборчу акцію, а через те Комітет находиться в безраднім положенню. Просимо і звиваємо Товаришів-ок, щоби негайно сповнили свій становий і горожанський обовязок в відношенню до теперішних виборів.

Гроші просимо вислати на адресу відому Товаришам. — З товаришским поздравленям — „Комітет для попірання учительських кандидатур“ М. Таранько. А. Домбровський.

Замовляйте цікаву книжку **ПРО ПОЯВИ ДУХІВ** п. н.

СПІРИТИЗМ

як 3 кн. „Бібліотеки У. Х. О.“
Ціна 2 зол., з поштовою перес. 2-50 зол. —
Замовляти в Адміністрації „Нової Зорі“.

ФІРМА РОМАН ЗУБИК ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає новости для Пань, сукна на мужеській одіяня. Англійські крєпи на реверенди і папістики для 120 П. Т. Отців. 7—20

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Спомини.

Великі історичні події 1914—1920 рр., спомини про них у різних народів і великий брак їх у нас.

Всім нам ще живо стоять перед очима великі історичні події в Європі й на Україні 1914—1920 рр. Всесвітня війна, що її тереном були Європа й Україна, революція в Росії та розпад Австро-Угорщини, відродження української державної ідеї на В. Україні і в Галичині, Українська Держава і вкінці її упадок та наслідки того упадку — отсе найголовніші тільки моменти згаданих вище подій.

Велике число українців брало у згаданих подіях безпосередню участь як активні діячі. Ще більше було їх свідками, пасивними обсерваторами. Вкінці кожний із нас знає про ці події з переказів учасників або свідків.

Але чи багато українців написало вже про згадані вище події свої спомини?

Всі західно-європейські народи мають про ті часи велику літературу споминів. Вільгельм II і кронпринц, Гинденбург і Людендорф, Гецендорф і Чернін, — щоб згадати тільки б. Центральної Держави (і найважливіших їх діячів — написали вже її і опублікували свої спомини. А поза тим появилася і раз-у-раз появляється безліч споминів про недавні великі часи в Німеччині, Франції, Англії, Росії і в новозбудованих державах — спомини політиків, військових і т. д.

Зокрема слід згадати наших сусідів: Москалів і Поляків. В одних і других появилася про ці переломні роки стільки споминів, що з них вже нині можна зложити цілі бібліотеки.

Передовсім у Москалів. В них пишуть і публікують спомини в Росії і на еміграції, окремими виданнями і в періодичних журналах. Сама російська еміграція видає в Берліні, Парижі і Білгороді кілька постійних публікацій, присвячених в цілості російським споминам. А в СССР. — там саме під теперішню хвилю (десятиліття революції в Росії!) появилася повні спомини: окремо, в спеціальних видавництвах і в періодиках.

Багато споминів про перешумілі історичні події появилася і появляється також у Поляків. Погляньте тільки на вистави книгарень у Львові і переконаєтеся, що нема тижня, щоби ви не побачили нових і то більших розміром споминів. Як пильно Поляки дбають про передавання грядучим поколінням споминів про недавнє минуле, свідчить нпр. те, що саме у наших Львові вже кілька років виходить польське періодичне видавництво, призначене тільки на публікування коротких споминів (зі зникмами) б. польських легіоністів. Се двотижневик „Пантеон Польскі“. Окремо слід згадати спомини польських жінок, яких появилася вже багато і раз-у-раз появляються. Деякі з них написали Польки з України, які й описали в своїх споминах події на Україні. Се спомини Коссака-Щуцької, Дунін-Козіцької, Дорожинської й ин., з яких деякі появилася вже кількома виданнями. Доказ — як польська суспільність купує і читає спомини. Ще в більшій мірі поступає так російська суспільність.

Та як жеж мало споминів про ті часи в українців! Не тільки про події загальні, але навіть про події на Україні... Д. Дорошенко, Винниченко, Назарук, Левицький, Андриєвський, Леонтович, Гетьман П. Скоропадський, ген. Капустянський, ген. Петрів — отсе чи не всі найбільші і цінніші українські спомини

про недавні історичні часи. А крім того ще кілька десятків дрібніших — інших авторів.

Переглядаючи авторів укр. споминів, опублікованих досі, ми дуже мало знаходимо серед них осіб, що в згаданих історичних подіях відіграли провідну історичну роль. Вистарчить згадати, що серед них не знаходимо зовсім таких імен, як М. Грушевський, С. Петлюра, Е. Петрушевич, імен, що є заголовками для цілих розділів новочасної української історії. А поза ними нема ще цілого ряду інших українських діячів.

Навіть 10-ті роковини відродження української державности, що припадають якраз сего року, не принесли нам, тай ледви чи принесуть, щось замінливого. Зокрема не чути нічого про українські спомини з нагоди 10-ліття боїв за Львів (1918—1928), хоч польських маємо вже масу (між ними великі 2-томові спомини команданта польських військ у Львові в 1918 р. Ч. Моччинського).

Найвища пора звернути і в нас серйозну увагу на спомини. Час іде і робить своє. Одні вмирають і забирають пережиті зі собою у могилу, другі забувають. Тому треба братися до писання споминів негайно, без огляду на се, чи є вигляди надрукувати їх тепер, чи ні. Бо добрі спомини скорше чи пізніше будуть напевно надруковані.

Незвичайно причинилося до зросту літературні споминів у нас спеціальне видавництво, присвячене виключно споминам. Мігби се бути періодичний журнал або бібліотека споминів, в яких крім споминів сучасних можна публікувати і давніші. А давних споминів про Україну, головню чужинців, стільки і такі вони цікаві.

Отже пишім і видаваймо спомини! Ів. Кривецький.

ЯК ПИСАТИ СПОМИНИ?

Хто хоче довідатися, як писати спомини, то докладні пояснення і вказівки знайде в книжочці Ів. Кривецького й Ос. Назарука п. з. „Українська мемуаристика — Як писати мемуари (Львів, 1923), котру можна набути в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. Ціна 80 гр.

УКРАЇНСЬКА МЕМУАРИСТИКА В XI—XX СТ.

Тим, що багатіло зазнайомитися зі старими українськими споминами, поручаємо спеціальний випуск „Старої України“ (1924, IX—X), присвячений в цілості українській мемуаристичній від найдавніших часів аж по нині. Випуск сей можна набути в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. Ціна 2 зол.

Бібліографія.

Ген. В. Петрів. СПОМИНИ З ЧАСІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917—1921). Ч. I. До берестейського миру. Накладом „Червоної Калини“. Львів, 1927. Ст. 180. 16°.

Як шеф штабу російської дивізії на зах. фронті підчас великої війни, відтак на українській службі як командант Запорізького полку ім. К. Гордієнка та кінних Гайдамаків, за Гетьмана Скоропадського на ріжких посадах, потім як командант житомирської Юнацької школи, Північної Дивізії, далі як військовий міністр У. Н. Р., інспектор піхоти, начальник генерального штабу, вкінці як звичайний інтерв'юваний у Польщі — автор був свідком й учасником багатьох подій, які поклав собі за завдання змальовувати у своїх споминах.

Перша частина його споминів обіймає час від вибуху революції в Росії в 1917 р. до закінчення Україною миру в Берестю та походу Німців на Україну в 1918 р.

Як на екрані перед читачем пересуваються такі події: розклад російської армії на фронті, виділення її об'єднання українських частин, їх поворот під команду автора на Україну, прихід до Києва саме підчас боїв у місті між військами Центральної Ради й більшовиками та бої у Києві, евакуація Києва, відворот на захід і зустріч з Німцями. Зокрема 2 факти звертають увагу в описі боїв у Києві: 1) змагання нечисленних вичерпаних фізично військ Центральної Ради з киевськими більшовиками при „нейтральності“ цілих українських полків, добре відживлених, випочатих, зодяжених і озброєних, які мали тисячі людей та носили суто українські історичні назви, як Сердюки і Сагайдачники, а які, проклямуючи „нейтральність“, помагали харчами і набоєм більшовикам... і 2) становище супроти киевських більшовиків С. Петлюри, котрий у грізну хвилю спасав їх перед своїми власними військами... (ст. 124—125).

Спомини ген. Петрова написані поважно й безсторонно. Стиль їх короткий і ясний — військовий. З признанням слід підкреснути 2 прикмети автора: його скромність у відношенню до власної особи і такт у відношенню до інших. Не зважаючи на багатство фактів, спомини читається легко як повість. Поруч споминів б. гетьманського мін. зав. справ Д. Дорошенка і ген. М. Капустянського, се третій цінний спомин, що їх видала „Червона Калина“. Побажати, щоб як найскорше появилася дальші їх частини. Кр.

Ю. Магалецький. ОСТАННІЙ АКТ ТРАГЕДІЇ. (Етап вивольної боротьби українського народу) (1917—1920). Львів, 1928. Ст. 55. В. 8°.

На основі власного щоденника, відомий український артист-малюв Ю. Магалецький оповідає про останній акт змагань військ УНР з більшовиками в 1920 р.: про воєнні переходи т. зв. Запорізької Дивізії, відтак повстанчої групи, котрим командував неустрашимий полк. Гулий-Гуленко. В XII розділах автор розгортає жахливі картини від поч. 1920 р. аж до закінчення урядом і недобитками військ УНР України та переходу до Польщі, де їх остаточно зліквідовано.

Відповідальними за ту трагедію автор робить партію і кермантів того часу. „Замість підбурити людей найвідданіших і найвідважніших — каже він — воїни (партія), засліплені своїми успіхами на вічах, сміло вхопились за керму, не підрахувавши своїх сил і не думаючи над тим, що кожний їх крок тягне за собою наслідки великої історичної ваги і що за їх помилки нарід буде платити тисячами голов. А тимчасом оклад тих партій був дуже убогий. В їх центральних комітетах було дуже мало людей з високою освітою, а головний кадр їх становили люди неосвічені, малограмотні, молоді, а як додати ще людей несумлінних, яких нічого не коштувало стати під той чи инший прапор, аби лише дірватись до тогочасного місяця, то стає арозумілим, що було дуже мало кому думати про державне будівництво та ще одночасно вести боротьбу на декілька фронтів. Доля захотіла дати нам для збудовання держави все, що треба, лише треба було все те уміти використати. На великий жал і вічний сором кермантам того часу, все було розгублено...“

Спомини Ю. Магалецького читає з напруженою увагою. К.

БІБЛІОТЕКИ ПАРХОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не протяганих лір і моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінники „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów, skr. poczt. 411

НОВИНКИ.

Дневникарський закон. У найкортшому часі мають скликати в Польщі конференцію інтересованих дневникарських організацій та видавців часописів, щоб узгодити спірні точки.

Гімназистки комуністки. В окружному суді в Лодзі відбувся комуністичний процес проти 8 учениць 8-ої класи об'єднаних в утворенні комуністичної ячейки в гімназії. Одну з об'єднаних засуджено на 10 місяців, 2 на 6 м., а 3 увільнено.

Новий приплив ропи в Бориславі. На закорі „Козак“ (Нафт. тов. Ліманова) добули в глибині 1,524 м. свіжий самочинний приплив ропи, що першого дня дав 4,2 дист. та продукцію газу в висоті 9 м³ мін.

Продаж міста. Більшу частину ґрунтів, на котрих стоїть Ліверпуль, (Англія) з трома перемістами — то є з комплексом 22,000 домов — продав недавно їх власник лорд Дербі за 1,750,000 ф. шт. льондонському багатеві Гіллові. Є ще найбільша відома досі в Англії трансація недвижності. Причина продажу — дуже високі податки від недвижимого майна. (Власність ґрунтів і власність там поділена).

Перший черкеський часопис. (і. л.) В Сирії почали видавати черкеси свій перший часопис, тижневик в французській, турецькій і черкеській мові, який має об'єднати духово всіх Черкесів. На Кавказі і розсінням в б. Туреччині є їх близько два мільйони.

ОГОЛОШЕННЯ

(За оголошення Редакція не відповідає).

СВІЙ ДО СВОГО! Приймає всякі будовні по найтантах цінах, як церкви, школи, млини і т. д. Всякі інформації про до будовні уліваю на бажання письменно, відвортую почтою; можу також приїхати на місце будови за зворотом коштів подорожі. Технічно екзаминований майстр Гавриіл Музика в Поморянах. 143

Б. оператор клініки проф. Ноймана і Гаєка у Відні
Д-р Л. Александрович
Спеціаліст від недух ушних, носа, горла і гортани
Львів, ул. Валова 11., тел. 40-75, 118 6-12

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР
Д-р А. Гершендерфер
б. лікар віденської клініки і б. секунд. заг. шпиталю у Львові
Львів, вул. Пилсудського (Панська) 3. 65
орд. 8-9 і 3-5. 17-20

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
АРТУРА ШНАЄРА
Львів, Захаріяєвича 7. (побіч Техніки)
ПРИЙМАЄ від 9-1 і від 3-6.
104 Полекші в сплатах. 9-10

Дентистично-технічне заведення
Казимира Цавдерера
Львів, вул. Зиблікевича 45.
113 Полекші в сплатах. 7-10

Фабрика пильників Г. МОНЧИНСЬКИЙ
Львів, вул. Волинська 25., тел. 20-18, стація зал.: Львів-Підзамче. — Приймає пильники до наскання і замовлення на нові. 53 20-25.

Пасивний опір селянства. Большевія переживає тепер важку аграрну кризу. По офіційальній статистиці радянське правительство до нових живих потребує ще для виживлення міського населення та війська 2 і пів мільйона тон збіжжя. Доси старання зблизити міське населення з міським не довели нідочого. Тепер правительство мусить зужити всіх зусиль для зломання пасивного опору селян, що не хочуть продавати збіжжя. „Проба сил“ правительства й сільського населення неминуча.

Плаваючий острів. Між Англією і Норвегією є спір про острів Буве на Півд. Лед. Океані. Норвегія дала недавно концесію одному підприємству на ловлю китів біля цього острова. Бритійський уряд запротестував проти цієї концесії, доказуючи, що цей острів від дохоот діт належить до Англії. (Відкрив його Буве 1739 р.). Про острів Буве оповідають моряки ріжні дива та звать його „плаваючим Голяндцем“. Це тому, що острів, що якійсь час зникає, то знову показується. Це явище стоїть на звязку з вулканічною діяльністю і досі не просліджене.

„Рух Словянський“. Під таким наголовком буде виходити у Львові під редакцією проф. Лер-Славинського новий польський місячник. У відозві орг. комітету відмічено некорисне для Польки явище, недостатку заікавлення братними словянськими народами. Багато більше цікавляться Словянщиною несловянські народи, чого доказом хочби такі видання, що появилася вже по війні, як Le Monde Slave, Slavonic Review, Rivista di Letterature Slave, Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven. Це привернула річ, бо після війни життя багатьох словянських народів поплило бистріше. Цвіте наука, мистецтво, література, устійнюється політична думка, кріпшає господарське життя. Тож завданням нового журналу буде передонис річева інформація про всі діялки культури й життя Словян. Журнал буде апотичний.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматолог)
Д-р мед. Берта ШНАПЕР
абс. дентист. клініки Університету
Львів, вул. Академічна 24.
Тел. 26-58.
ордирує в недугах зубів та устної ями.
— Технічно-дентистична робітня. —
102 Для незаможних полекші. 7-15

Жертвенність польського духовенства. (КАП). Духовенство підляської дієцезії оподаткувалося добровільно на відбудову духовного семінара в Янові. Минулого місяця вплинуло від них на сю цілі 19,005 зол. — Парохіяльні кружки в дієцезії зібрали в 1927 році 1374 зол. на місійні цілі.

Соціалісти і молодь. (КАП). 5000 соціалістичних учителів(ок) в Австрії виховує 200,000 катол. дітків, з котрих 67,000 припадає на сам Відень. В дні Божого Тіла в демонстративній антирелігійній процесії, котру влаштували соціалісти в наддунайській столиці взяло участь поверх 6,000 дітків. Соціалісти не щадять жертв, щоби зеднати собі молодь. „Червоні приятелі, молоді“ організують огороди, площі, сходини, позичкові каси. У відповіді на пастирські листи єпископату уладили 120 бібліотек для молоді. Вислід: діти в великій числі брали участь у заворушеннях. Чому католики не сподобалися організувати їх молодь для революції? — питають зовсім справедливо оо. Бенедиктин в Інсбруці.

ПОДЯКА.
Низше підписаний Комітет і Громада села Ценова, Зборів пов., складають сердечну і ширю подяку майстрові ГАВРИІЛУ МУЗИЦІ з Поморян за гарну і солідну будову церкви в нашому селі.
Поручаємо всім Комітетам і Громадам брати до будови тільки згаданого майстра, що під оглядом тверезости, оцандности, правльовности і чесности заслугоє на повне довіря.
Найтрудніші будови виконує після найновіших технічних пильнів.
Ценова, дня 16. січня 1928.
ЗА УРЯД ГРОМАДСЬКИЙ: (печатка)
Тимко Наконечний, нач. гром.
Петро Віваровський.
ВІД ГР.-КАТ. УРЯДУ ПАРХОХІЯЛЬНОГО В ОЗЕРЯНЦІ: (печатка)
145 1-1 о. А. Задорожний.

Виріб ВЗУТТЯ спортивного й люксусового. — Спеціальна робітня репараційна виконує швидко і дешево
І. Мушинський,
Львів, Ягйлонська 11 в подвір'ю.
115 Тел. 25-31. 6-15

ПІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняній і літній сезон поручає найкращіші КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий! 138 3-?

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ членів Богословсько-Наукового Товариства відбуються 6. марта (вівторок) 1928 р. о год. 4-ій попол. в конференційній залі Духовної Семінарії у Львові, при вул. Коперника ч. 36, (якщо о год. 4-ій не будоби комплекту то Збори з тим самим порядком відбудуться о годині 5-ій по полудни в тій самій домівці). ПОРЯДОК: 1. Отворення Зборів. 2. Відчитання протоколу. 3. Звіт Ради (секретаря, скарби. і бібл.). 4. Звіт Контрольної Комісії. 5. Вибір нової Ради і Контр. Комісії. 6. Внесся і запити. о. Д-р Йосиф Сліпий, о. М. Гальянт, голова, секретар. 147 1-1

Сорочки, підтанки, ковпирі, краватки, панчохи, скарпетки, рукавички, трикотажі, кольоратни, та імпрегновані маншети — по найнижчих цінах продає галантерейна торговля ШТАЙНБРУХА, Львів, вул. Трибунальська 1. (угол Ринку). 73 12-20

ДО ВСЧ. ДУХОВЕНСТВА! Одинока священника кооператива „ВЛАСНА ДОПОМОГА“ у ЛЬВОВІ, вул. Корняків 1/ІІ. просить Впр. ОО. випусуватися в член. Удїли в квоті 20 зол. і 5 зол. випусового можна платити частями. Має на складі „Біблійні образки“, Наука віри в образках“ о. Семена Бібенького, підручники до науки релігії в школах народних як також яко книжки до побожного читання в дома, можна замовляти в одинокій священниці кооперативі „Власна Допомога“. Інші книжки можна також замовляти. Замовлення полагоджується відвортую почтою. 146 1-1 УПРАВА.

Основааний в 1943 р. **СКЛАД МЕБЛІВ** Основааний в 1943 р.

ЙОСИФ КІРШНЕР — ПЕТРО ПІЛЛЕР

ЛьВІВ, вул. Трибунальська ч. 14. I. пов.

п о р у ч а є: їдальні, спальні, сальони, кабінети, кухонне уладження, меблі м'які, занавіси, карнізи і матеріали на обивання.

Позір на фірму і число дому — над складом порцеляни! 42 15—15

СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, - Вироби -
САЛЬОНИ, КАБІНЕТИ - солідні -
МАТЕРІЇ на МЕБЛІ нетріскаючі
 ТАПЕТУВАННЯ КІМНАТ **КИЛИМИ**
 також
 першої якості, в найкращих орнаментах і красках, поручає і виконує найдешевше

Лев Матвійовський
 Львів, Хорущина 8. Телефон 40-11.
 132 4—10

РЕВМАТИЗМ, гостець, артритизм, нервовоболі, болі мязей, ло-
 мання і т. п. недуги лікує **Saliment**
 виробу АПТИКИ

К. АВГЕНШТЕРНА
 ЛЬВІВ, вул. Красіцьких ч. 20.
 119 (угол Казимірівської). 6—10

ОБІДИ з 3-ох страв зол. **Г'50**
 для абонентів знижка. ПИВО живецьке і львівське поручає РЕСТОРАН під „ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“ — (давний 142 Людвіг) — тепер 4 24

І. Гайдінгер, ЛьВІВ, ::
 ул. Краківська 7.

ЗУБИ виробляю ЦІННИКУ по такім

1 золот. корона	18 зол.
1 золот. зуб	15 „
1 зуб на кавчуку	2 „
1 репаратура	3 „

Все з найлучшого матеріалу

РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
 (де каварія de la aix).
 Знижок не уділюю! 10—24

КИЛИМИ
Глинянські
ЗАБАВКИ,
ВИРОБИ ЛОВІЦЬКІ,
КОСМЕТИКИ,
ФІГУРКИ ГІПСОВІ.
КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ

Львів, вул. Коперника II. Тел. 26-09

ЛЮДВИК ГЕГЕДІС
 ФІЛІЯ: Килими і кошикарські вироби,
 Галицька 5. Тел. 30—32.
 124 5—10

Посезонова продажа трикотажів і виробів волічкових з опустом 10 прц. з виставових цін у фірми: **„ОЛЬКА“** ЛьВІВ, РИНОК Ч. 35. біля „Народньої Торговлі“.

ЗАГАЛЬНО ЗВІСНЕ
 ПОРТРЕТОВО - ФОТОГРАФІЧНЕ
 ЗАВЕДЕННЯ

К. СКУРСКОГО
 котре досі містилося при вул. Богуславського 9., перенесене до нового локалю при вул. Коперника 22, тел. 45-75.
 136 5—6

ГАРНИТУРИ КЛЮБОВІ — ТАПЕТИ —
 ФІРАНКИ — ДЕКОРАЦІЇ

Т. КИСЯК і СІНИ
 Львів, пл. Смольки 4., тел. 40-09.
 Власне тапіцерське заведення, вул. Косцюшки 20. тел. 19-85. 9-10

СУПЕРФОСФАТ

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
 ЙОСИФА і КАРОЛЯ
 ТОВАРНИЦЬКИХ

Акційна Спілка
 ЛьВІВ, вул. Коперника ч. 9.
 Телефон 9-11.

Доставляє на догідних кредитових умовах штучні навози як: суперфосфат кістаний і мінеральний, потасові соли кайніт, азотняк, амонію салітру, сірчан амонію, томасіну, мелене вапно палене, також спеціальні мішанки навозові під городину, квіти та овочеві дерева.
 126 5—7

РІК ОСНОВАННЯ 1896.

ЗАВЕДЕННЯ КЕРНИЧНЕ
 - і ФАБРИКА ПОМП -
 під фірмою

СИМЕОН МАЛОХЛІВ
 ЛьВІВ, вул. Кубасевича 5. — Тел. 21-71.

виконує керниці різних системів для війська, залізниць, повітів, громад, фабрик, броварів, фільварків, господарств, водних стайій і т. п.

Помпи циліндрові власної конструкції й виробу. Ос шуче мочари і півниці. Ціни помірковані. Кошториси безплатно.
 108 2—3

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ
 накладом „Сільського Господаря“ книжка

„ПРО ПОМІЧНІ ПОГНОЇ“
ТА ЯК ЇХ УЖИВАТИ“

Сторінок 62.
 Ціна 50 грошів — з пересилкою 65 гр.

Замовляти поодинокі і в більшій кількості в Т-ві „Сільський Господар“, Львів, вул. Зіморевича ч. 20.

Належитість за поодинокі примірники можна слати поштовими значками. При замовленню найменше 50 примірників 20 процент опусту!

НОВІСТЬ!
 ПОМПИ керничні „ПАТЕНТ“

порушувані довільно ручно, мотором, кератом або вітряком. ЛОЖИЦА кулисті. Видатність до 7.000 літр.— 1 год. Гарантія на 5 літ. Вироблює тільки фірма: Підприємство верч керниць інж. Фр. ДОМІНІК
 Львів, вул. 29. листопада ч. 37, тел. 18-55.
 52 4—8

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ 1-сторонні від зол. 26-50
 2-сторонні „ „ 35-
 в цвіті „ „ 40-

МАТЕРАЦИ
 з морської трави від зол. 34-50
 з волосані „ „ 76-

Синники готові від зол. 5-
 Подушки з піря „ „ 18-
 Готові пішви „ „ 3-
 „ простирала „ „ 5-50
 „ під ковдри „ „ 11-50
 Вовняні коци „ „ 9-50

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, КИЛИМИ і т. п.
 найдешевше продає
 ФАБРИКА ПОСТЕЛІ

А. ПЕТРУШЕВСЬКИЙ
& М. МЛЕКО
 Львів, Коральницька 6., тел. 37-72.
 Пінники даром. Для шпиталів, пенсіона-
 тів і т. п. ціни офертові. 4-10

„F O S F O R“
 ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОІВ
 ЛЬВІВ,
 пл. Марійська 6/7 I. п. (пл. Marjaski 6/7 I. p.)
 114 Телефон 44—48. 12—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ й амонікові.
 РЕФОРМФОСФАТИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!“
 ТОМАСІНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як краєві так і заграничні.
 СОЛИ потасові й КАЙНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSKA) амоніюва
 САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоніювий вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будівельне.

Достава вагоново й деталічно по цінах фабр. й на найдогідніших услівях кредит.

ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).